

CULTUUROPDRAKT OLST-WIJHE 2024-2028

INLEIDING

Olst-Wijhe heeft een rijk cultureel veld. We zijn blij met de vele actieve cultuurmakers die voor een divers aanbod zorgen op het gebied van onder andere beeldende kunst, historie, dans, muziek, zang en theater. De gemeente Olst-Wijhe wil een aantrekkelijk woongebied blijven voor onze inwoners en onze kinderen vaardigheden meegeven om gezond en gelukkig op te groeien. Hier hoort een divers aanbod aan culturele voorzieningen bij.

Het huidige beleid van de gemeente Olst-Wijhe biedt onvoldoende ruimte om culturele ontwikkelingen te stimuleren. Een 25-tal culturele organisaties ontvangt jaarlijks een vaste subsidie, gebaseerd op informatie uit 2012. Deze subsidie is anno 2024 eigenlijk niet meer dan een bijdrage aan hun feitelijke bestaan, zonder te kijken naar ledenaantallen, aantal activiteiten en toegevoegde maatschappelijke waarde zoals bijvoorbeeld het bij elkaar brengen van verschillende groepen mensen of het tegengaan van eenzaamheid.

De vaste bijdrage van de gemeente draagt in de huidige vorm ook niet bij aan de uitdagingen waarmee het culturele veld geconfronteerd wordt, zoals vergrijzing en teruglopende vrijwilligers aantallen. In 2021-2022, aan het einde van de coronaperiode, is samen met het culturele veld door de gemeente een 'culturele foto' opgesteld. Daaruit is gebleken dat het culturele veld mogelijkheden ziet om het cultuuraanbod te versterken en nieuwe kansen aan te grijpen. Zo wordt in de 'foto' door het culturele veld aangegeven dat men (meer) de samenwerking kan opzoeken zodat men elkaar (beter) leert kennen en verbindingen kan aangaan, binnen en buiten de cultuursector. Ook het aangaan van samenwerkingen met het sociaal domein wordt als een kans gezien. De gemeente ziet voor zichzelf hier een verbindende en faciliterende rol.

In deze *Cultuuropdracht Olst-Wijhe 2024-2028* wordt het proces en de kaders beschreven hoe de gemeente de komende jaren met het culturele veld in Olst-Wijhe aan de slag wil gaan waarbij de betrokken culturele partijen/verenigingen hun rol kunnen pakken en zich eigenaar (gaan) voelen van hun culturele opgaven en de kansen voor het culturele veld kunnen verzilveren.

In de opdracht wordt de gemeenteraad van Olst-Wijhe gevraagd het proces en de kaders vast te stellen zodat de gemeente samen met het culturele veld op pad kan gaan en verdere invulling kan geven aan culturele acties en activiteiten in onze gemeente. Dit moet leiden tot een nieuwe visie op cultuur. Die visie zal vervolgens aan de gemeenteraad voorgelegd. Op basis hiervan worden dan beleidsregels voor subsidiëring vastgesteld worden die voor besluit aan de raad worden voorgelegd. Op basis daarvan kunnen cultuurorganisaties globale jaarprogramma's maken. Het goedkeuren van de cultuuropdracht is dus een eerste stap in een proces waarbij de raad op verschillende momenten om besluitvorming wordt gevraagd.

AFWEGINGSKADER

Het cultuurbeleid van de gemeente Olst-Wijhe was tot op heden onderdeel van de Beleidsvisie Recreatie, Toerisme en Cultuur 2015-2020. In 2020 begon wat later de coronacrisis is gaan heten, een periode die veel impact had op de culturele sector. In 2021-2022 heeft de gemeente het initiatief genomen om samen met 35 organisaties uit het lokale culturele veld een 'culturele foto' te maken om zo in kaart te brengen wat de stand van zaken was na de coronajaren en welke kansen en uitdagingen gezien werden voor de periode na corona. De culturele foto vormde daarmee het **startpunt** waaruit deze culturele opdracht Olst-Wijhe 2024-2028 is ontwikkeld.

In het Bestuursakkoord 2022-2026 'Focus en Verbinding' staat beschreven dat Olst-Wijhe een prachtige gemeente is om te wonen, te werken en te recreëren en dat cultuur bijdraagt aan het prettige woonklimaat en de aantrekkelijkheid van de gemeente. Aandacht voor lokale cultuur (ook wel heemkunde of cultuur met een 'kleine c' genoemd) en lokale gebruiken en activiteiten zoals bijvoorbeeld tent- en dorpsfeesten, carbidschieten, Paasvuren etc. nemen een prominente plek in het Bestuursakkoord, getuige ook de portefeuille Dorpscultuur en het inrichten van een evenementenloket voor lokale (tent)feesten en lokale cultuurevenementen. Verder staat in het Bestuursakkoord de wens verwoord om (lokale) cultuur in te zetten als middel bij maatschappelijke

opgaven en meer te verknopen met andere aandachtsgebieden en domeinen van de gemeente. Deze Cultuuropdracht sluit hierop aan.

Een ander belangrijk traject waar de gemeente een nadrukkelijke koppeling mee ziet, is de Sociale Toekomstvisie waar momenteel aan gewerkt wordt. Cultuur wordt hierin gezien als sociaal bindmiddel om mensen bij elkaar te brengen, kloven te overbruggen en als middel om mensen te activeren en gezond te houden. Tevens wordt er momenteel gewerkt aan harmonisatie van het subsidiebeleid van Olst-Wijhe, waarbij de vernieuwde cultuurvisie als kader kan dienen om tot heldere (prestatie)afspraken te komen met het culturele veld.

DOEL EN PROCES

Het beleven van cultuur draagt eraan bij dat het in de gemeente Olst-Wijhe prettig is om te wonen en te werken. Cultuur kan een krachtig middel zijn om (andere) maatschappelijke doelen te bereiken; van sociaal tot economisch. Met deze cultuuropdracht wil de gemeente samen met het cultureel veld werken aan een nieuw hoofdstuk om de cultuursector toekomstbestendig te ontwikkelen waarbij een integrale werkwijze en integrale doelen het uitgangspunt vormen.

Om tot het beoogde resultaat te komen is een aantal stappen nodig:

1. Februari 2024: de gemeenteraad wordt gevraagd een besluit te nemen over de kaders en het geschetste proces. Na goedkeuring kan participatieproces met lokale cultuurorganisaties opgestart worden. NB: er is reeds vooroverleg geweest met enkele overkoepelende cultuurorganisaties die staan voor een breder (maatschappelijk) belang.
2. Maart/april 2024: Participatieproces met stakeholders. Aan de hand van de gestelde kaders wordt het culturele veld uitgenodigd om gezamenlijk tot een nieuwe breed gedragen cultuurvisie te komen. In mei/juni wordt deze visie vervolgens aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.
3. Mei 2024: na goedkeuring door de raad van de cultuurvisie worden de nieuwe beleidsregels voor subsidiëring opgesteld. Dit nieuwe subsidiebeleid wordt vóór het zomerreces ter besluitvorming aan de raad voorgelegd (dit gebeurt via een separaat traject: harmonisering subsidiebeleid).
4. Het culturele veld wordt gevraagd om voor 2025 en verder een (globaal) cultureel programma op te stellen dat gestoeld is op de nieuwe visie.

KADER

Naar aanleiding van de bijeenkomsten met het culturele veld en de uitkomsten van de culturele foto is samen met het culturele veld het kader van de nieuwe cultuurvisie geformuleerd. Dit kader bestaat uit drie speerpunten:

1. **Focus op lokale dorpscultuur – cultuur met een kleine ‘c’**
Olst-Wijhe ligt midden in de driehoek Deventer, Zwolle en Raalte. In deze gemeenten zijn grote culturele voorzieningen (schouwburgen, filmhuizen, muziektentpels etc.) waar onze gemeente niet mee kan concurreren en dat willen we ook niet. Olst-Wijhe wil zich meer richten op (kleinschalige) culturele activiteiten die voor iedereen toegankelijk zijn en waarbij de focus ligt op lokale verbinding en ontmoeting, zoals tentfeesten, Paasvuren en carbidschieten. Het behouden van lokale tradities en evenementen draagt bij aan leefbaarheid en sociale cohesie. De door de provincie en gemeente bekostigde cultuurmakelaar speelt hierin een belangrijke verbindende en ondersteunende rol.
2. **Aandacht voor de generatie van 14-40 jaar**
Jongeren en jongvolwassenen zijn tijdens de coronacrisis langdurig geconfronteerd met een schraal aanbod van kunst en cultuur en konden elkaar gedurende twee jaren nauwelijks fysiek ontmoeten. Dat heeft sporen nagelaten in hun persoonlijke ontwikkeling en op hun sociaal-emotioneel welzijn. Een van de uitgangspunten van de nieuwe cultuurvisie is daarom het ontwikkelen van een cultuurprogramma voor en door jongeren en jong-volwassenen. Daarmee wordt hopelijk ook voldaan aan het meer toekomstbestendig maken van het cultureel veld, bijvoorbeeld door het aantrekken van nieuwe vrijwilligers en bestuurskracht.

Voor kinderen tot en met de basisschoolleeftijd bestaat er reeds een cultuureducatieplan met een looptijd tot en met 2025. Dit plan heeft de gemeente samen met scholen, kinderopvang, welzijnsorganisatie en provincie opgesteld. Daarmee is cultuurparticipatie voor voorschoolse- en schoolgaande jeugd geborgd.

3. Programmering aansluitend op maatschappelijke opgaven

In samenspraak met het culturele veld, andere partners en inwoners wil de gemeente kunst en cultuur (meer) inzetten om maatschappelijke doelstellingen te behalen. In programmeringsafspraken (jaarprogramma's) in de periode 2025-2028 zal de aansluiting gezocht worden bij thema's als: eenzaamheidsbestrijding, inclusie en participatie. Ook wordt verbinding gezocht met de thema's die in GALA en de Sociale Toekomstvisie spelen of gaan spelen.

Door te werken met jaarprogramma's gestoeld op de gezamenlijke cultuurvisie wordt het culturele veld uitgedaagd hun krachten te bundelen en hun aanbod zoveel mogelijk aan te laten sluiten op gemeentelijke thema's. Verwacht wordt dat de opbrengsten van het cultureel veld hierdoor vergroot worden en van grotere maatschappelijke waarde kunnen zijn.

FINANCIËN

Deze cultuuropdracht is geen bezuinigingsopgave en geen verzoek om extra geld voor de culturele sector in Olst-Wijhe. Jaarlijks ontvangen 25 cultuurorganisaties in onze gemeente totaal ongeveer € 100.000. Zij vallen onder de zogenoemde secundaire voorzieningen. Naast structurele subsidies is er jaarlijks een (klein) budget om nieuwe projecten/processen op cultuurgebied aan te jagen.

Het subsidiebeleid voor het cultureel veld is sinds 2012 nauwelijks gewijzigd met uitzondering van heroverwegingen en bezuinigingen. Dit houdt in dat sturen op doelen op dit moment niet mogelijk is, terwijl subsidie daar een uitgelezen instrument voor kan zijn.

ROL VAN DE GEMEENTE

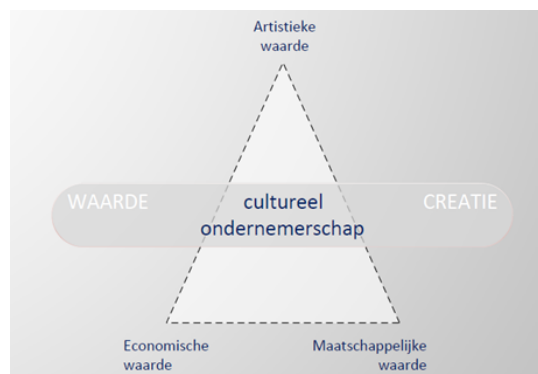
Met de kaderstellende cultuuropdracht wil de gemeente het cultureel veld uitnodigen om samen te komen tot een nieuwe cultuurvisie en een passende uitvoeringsagenda 2025-2028, waarbij de gemeente met name een faciliterende en verbindende rol aanneemt.

Met de drie kaders als focus maakt de gemeente een duidelijke, welbewuste keuze om haar tijd en geld te steken in hetgeen het meeste rendement kan behalen voor alle betrokken stakeholders. Uiteraard is het cultureel veld vrij om ook buiten de genoemde kaders te bewegen, maar de gemeente neemt dan -meer dan in het verleden- stelling in wat belangrijk gevonden wordt en zal dat ook financieel vertalen.

MONITORING EN REGIE

Voor de monitoring en bijsturing van ontwikkelingen hanteert de gemeente twee instrumenten, namelijk het waardenmodel en de globale jaarprogramma's. Het waardenmodel is een kader waarlangs ontwikkelingen gelegd en geëvalueerd worden. Het biedt de mogelijkheid om in combinatie met de jaarprogramma's te sturen op het gewenste resultaat. Dit model is ook gebruikt bij de culturele foto in 2021-2022, waarbij het lokale culturele veld heeft gekozen om meer nadruk te leggen op de maatschappelijke en economische waarden van cultuur en minder op de artistieke waarden. Deze waarden kunnen ook gebruikt worden als uitgangspunt voor het subsidiebeleid op gebied van cultuur.

Het maakt zichtbaar wat het culturele veld denkt bij te (kunnen) dragen aan de visie en maatschappelijke doelen, hoe zij samen willen werken en wat zij hierbij nodig denken te hebben. Het is daarmee een sturingsinstrument en geen kunst- en cultuuragenda. Het zijn de organisaties zelf, al dan niet met ondersteuning van de cultuurmakelaar en de gemeente, die het eigenaarschap oppakken en de waarden creëren.

OVERZICHT DEELNEMENDE ORGANISATIES CULTURELE FOTO 2021/2022

Actieve kunstbeoefening

Instrumentale muziek

- Muziekschool Olst-Wijhe
- Wijhese Harmonie
- Apollo Olst
- Showcorps Amicitia Boerhaar
- Olster Harmonie
- Kunst na Arbeid
- ASMB Beatrix

Zang, koren

- Wijhes Mannenkoor
- Sallands Vrouwenkoor
- Koor Interval
- Koor Together
- Zangkoor NOBIZ
- Popkoor Fitis
- Wereldkoren

Toneel

- Zang- en Toneelver. Harmonie Welsum
- Tavenu Wijhe
- Toneelvereniging Herman Heijermans Olst
- Tempo Wesepe
- Markespelers Herxen
- Toneelvereniging Boerhaar
- Videogroep Olst-Wijhe

Faciliteren kunst- en cultuur (de organisatoren)

Muziek

- Theater Klein Koninkrijk
- Vrienden Nicolaaskerk Wijhe

Toneel en dans

- Stichting Theater langs de IJssel
- Stichting Illimitato

Beeldende kunst

- Kunstenaarscollectief 't Sal
- Kijk Wijhe

Historie

- Historische Vereniging Wijhe
- 't Olster Erfgoed
- Weseper Erfgoed

Algemeen

- 't Nut Olst Deventer
- Verenigd Comité Wijhe
- Stichting Culturele Evenementen Wijhe
- Ut Huus
- Stichting Kunst en Cultuur Olst-Wijhe

BIJLAGEN

- Culturele foto
- Beleidsregels subsidieverstrekking met overzicht financiële afspraken
- Collegevoorstel